

L'entrevista amb... César Muñoz, educador social i consultor d'Infància, Joventut i Participació Ciutadana

Després d'impartir cursos i màsters de Pedagogia de la Vida Quotidiana, de participació i de joventut per gairebé tot el món, César Muñoz ha aterrat a Santa Susanna amb una important tasca: col·laborar amb la ciutadania per potenciar la participació ciutadana. Per aconseguir-ho, primer va impartir un curs de 12 sessions a l'equip de govern i a una part dels tècnics de l'Ajuntament. Ara, ha iniciat les classes per a la resta dels tècnics i ciutadans de la localitat que volen assistir-hi.

»En què consisteix, per a vostè, la participació ciutadana?

Participar vol dir sentir-se part, prendre part d'allò que es fa. És un seriós joc de seducció, amor i passió. Cal una aposta pel risc intel·ligent, perquè no hi ha participació sense risc. Un exemple de risc intel·ligent és l'organització d'una assemblea, amb la suma de processos que es van desenvolupant abans, durant i després de la mateixa.

»I quina diferència hi ha entre un veí i un ciutadà?

Un ciutadà és aquella persona que participa individual i/o comunitàriament en la vida pública. El fet de participar és el que el diferencia dels que només són veïns, habitants.

»Aconseguir que la ciutadania participi activament en un poble deu ser una tasca molt difícil...

Depèn del nivell de conscienciació de les ciutadania en general i la política en concret, la seva complicitat i col·laboració. I del nivell de credibilitat que tinguin sobre les seves capacitats per participar i provocar canvis.

»Com es pot fer?

Amb la creació d'espais-temps ciutadans on es potenciïn les sis etapes de tot procés de participació ciutadana: informació, opinió, planificació, decisió, gestió i avaluació. La informació és el més important perquè un poble sense informació i sense possibilitat d'informar és un poble dependent, manipulat pel poder establert.

»Per aconseguir-ho, quins objectius ens hem de plantejar?

Hem de partir de la formació i el debat ciutadà. Cal concretar una metodologia sobre com participar i aconseguir la participació de les quatre ciutadanes: la no associada, l'associada, la tècnica-professional i la política de partit. Tots han de col·laborar amb l'equip de govern en el disseny de totes les polítiques públiques.

»Per això cal que les persones no siguin només receptors passius dels governs, que és el que succeeix actualment en la majoria de pobles. Com es pot canviar aquesta tendència?

Hem d'anar cap a una ciutadania global, que aposta amb fermesa per avançar units, no com objectes sinó com a subjectes de drets i deures, amb capacitat per exercir-los. No com a receptors passius de drets sinó com a subjectes actius.

»Ha percebut algun canvi a Santa Susanna des que s'ha apostat per la democràcia participativa i s'han impartit els cursos de participació ciutadana?

Diverses persones m'han comunicat que s'estan donant canvis d'actitud, de formes de fer, de comunicar-se entre els ciutadans. Crec que s'ha iniciat la revolució dels petits passos.

»Als seus llibres i documents existeix en què s'ha de donar més protagonisme a la infància, l'adolescència i la joventut en la presa de decisions polítiques. Creu que no es tenen massa en compte?

No es creu en el potencial dels més joves, quan és la ciutadania amb més capacitat d'aportar idees fresques, més provocadores. La seva parti-

cipació és la més imprescindible, sense ella s'aniran repetint models democràtics de societats adultocèntriques.

»A més d'educador social, una altra de les seves facetes és la de dissenyar, juntament amb arquitectes, espais públics.

Sí, és fonamental que en el disseny dels espais públics es tingui en compte les persones que ho viuen. He presentat propostes de disseny de ciutat i d'espais lúdics infantils a la Biennal d'arquitectura de Sao Paulo i a Barcelona. En aquests casos, els nois i noies que han col·laborat amb arquitectes han aconseguit transformar una proposta en "el seu projecte".

»Cap a on ha d'anar el municipi de Santa Susanna?

Crec que Santa Susanna està en un moment conjuntural que pot transformar en històric si aposta per concretar el contingut del futur Centre Cívic com un espai-temps intergeneracional, intercultural, de trobada, gestió i participació ciutadana. Desitjo que Santa Susanna pugui aportar, des d'una realitat de participació ciutadana i democràtica, transparent, honesta, creïble, un granet de sorra de la seva identitat marinera i mediterrània a aquest segle XXI ciutadà, base d'aquest altre món possible-real que la ciutadania progressista desitja aconseguir.

El procés de participació va començar a Santa Susanna fruit de la pròpia necessitat de l'equip de govern de fer un treball transversal entre els diferents departaments. Arrel d'aquesta necessitat, es va contactar amb César Muñoz, que des de l'any 1960 potencia professionalment la participació ciutadana i la democràcia participativa per tot l'Estat, Europa i Llatinoamèrica. El Consell d'Europa el va proposar l'any 1997 com a especialista de Polítiques d'Infància; i, del 1995 al 2005, ha coordinat el Programa Daphne de la Comissió Europea sobre prevenció de la violència infantil i juvenil a Catalunya. També presideix des del 1989 el Centre d'Investigacions Pedagògiques d'Infància, Adolescència i Joventut.

Almudena Montañó India